

[Krarup.]

Det er rigtigt, at der i de sidste Aar, maaske de sidste 15 Aar, er købt Gaarde til, men jeg kan ogsaa sige, at det var for nogenlunde at erstatte det Tab, som Godset led, dengang Eksekutorerne efter afdøde Lensgreve Frederik Moltke bortsolgte de to store Gaarde Tryggevælde og Juellinge. Jeg kan maaske ikke helt sætte mig ind i den Tankegang, som store Godsbesiddere har, men jeg vil alligevel tro, at de har den samme Lyst og Ansvarsfølelse over for deres Ejendom som andre, at de ønsker at aflevere den igen, nogenlunde som de modtog den; altsaa, naar Slægten gennem Aarene har haft saa og saa meget, synes de, det er deres Pligt at administrere saaledes, at de kan aflevere det samme. Vi i de mindre Forhold har jo den samme Følelse over for det, der er blevet os betroet, det, vi har faaet. Men lad det nu være. Hvorfor skulde et saadant Gods ikke have Lov til at købe en Gaard eller Ejendom, naar den er til Salg, og man ellers vil drive den paa en fornuftig Maade? Det er netop det, det drejer sig om her: at vi vil have Ejendomsretten respekteret. Retten baade til at købe og at sælge. Jeg tør sige saa meget, at vi, der er Forpagtere under dette Gods, i enhver Henseende har det bedre, end hvis vi havde været Selvejere; rent bortset fra at der kan være noget, der hedder Ejerglæde, en ganske menneskelig Følelse, et rent økonomisk bedre at være Forpagter. Starten er billigere, den aarlige Afgift er mindre; det er til at komme ind som Forpagter, hvor ellers Døren var lukket for mange af os som Ejere. Godset Bregentved hører til de mest veldrevne Godser i Danmark. Jeg ved tilfældigvis, at i den sidste halve Snes Aar har man brugt 3 Mill. Kr. til Istandsættelse af Bygninger, Opførelse af Siloer, Ensilagebeholdere, Aglebeholdere, Dræning og den Slags Ting; saa at alle Gaardene er i meget fin Orden, for ikke at tale om det store Skovbrug, der er knyttet til Godset, og som regnes for et af vore Mønsterskovbrug.

Det ærede Medlem Hr. Oluf Johansen omtalte en bestemt Ejendom, der var blevet købt for nylig af Godset Bregentved, en Ejendom paa 8 Tdr. Land. Jeg ved tilfældigvis, hvordan den Sag forholder sig. Ejendommen, der ligger lige op ad en af Skovene, som hører til Bregentved, er paa 8 Tdr. Land. Det er altsaa, hvad man kalder et af de indeklemte Husmandsbrug. Husmanden er en driftig og dygtig Mand, som gerne vilde have mere Jord, og han har altsaa den Maade at gøre det paa, den Vej, som vi fra konservativ Side har anvist, at indeklemte Hus-

mænd kunde gaa, nemlig at prøve paa at afhænde Ejendommen og saa faa en større. Han henvendte sig saa til Godset og spurgte, om man ikke kunde tænke sig at købe hans Ejendom, for han vilde gerne have en større, og Godset havde netop paa den Tid købt en Ejendom i Kværede, der var saa langt ude af Drift, som en Gaard næsten kan være i Danmark. Der blev bogstavelig talt ikke høstet Korn, Roer eller Græs, Bygningerne var elendige og Besætningen reduceret til et Minimum. Gaarden blev købt af Godset, som nok før eller senere skal faa den i Orden. Denne Gaard er det saa Mening, at den omtalte Husmand maa faa, naar engang Brugsspørgsmaalet kan komme i Orden. Foreløbig er han Forpagter, hvor han før var Ejer, med den Fordel, at han betaler 50 Kr. mindre i Afgift, end han gjorde før. Jeg tror, jeg tør sige, at naar Godset Bregentved netop ønskede at købe den Ejendom, var det for at faa en fast Skovarbejder knyttet til Godset. Jeg mener, der er en fuldt rimelig Forklaring paa hele dette Forhold, selv om der i og for sig ikke behøvedes nogen Forklaring, saa længe vi har Ejendomsretten, har Lov til at købe og sælge her i Landet, som vi vil.

Naar jeg taler om, hvad Godset Bregentved har anvendt paa Bygninger, ligger det nær ogsaa at fortælle, hvordan Godset de sidste Aar har ombygget en Gaard med en Bekostning, der ligger omkring 250 000 Kr. Den gamle Gaard var brøstfældig, og i Stedet for at give den en Hovedreparation — det er en af de Gaarde, der har hørt til Godset i mange Aar — besluttede man at bygge en helt ny Gaard paa den anden Side af Vejen; saa havde man Tid til det, medens Brugeren endnu boede i den gamle. Og det blev gjort saa godt og saa smukt, som man overhovedet kan bygge en Gaard her i Danmark i disse Aar, selv om Bekostningen var meget stor.

Det er en Glæde for mig at benytte denne Lejlighed til at omtale, at der er store Godser — Bregentved er selvfølgelig ikke det eneste —, der er i en mønsterværdig Orden, og som det i enhver Henseende er godt at være under, saadan som jeg i enhver Henseende er tilfreds med at være Forpagter under Godset Bregentved.

Oluf Johansen: Maa jeg allerførst sige i Anledning af de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Krarup fremførte angaaende Bregentved, at hans Redegørelse ikke i nogen Maade afkræfter, hvad jeg nævnte, dels at Godset har købt store Jordarealer gennem den sidste halve Snes Aar,